

YENİ KOOPERATİF KANUNU DÜZENLEMELERİNİN GETİRDİKLERİ...

Mustafa Çolak

Vergi Danışmanı

Sirküler No: 92

Tarih: 26.10.2021

Kısa Cevap

26 Ekim 2021 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 7339 sayılı Kanun, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nda ortaklık başvurusunun bir ay içinde sonuçlandırılması, ortakların kooperatif belgelerine elektronik ortamda erişimi, elektronik genel kurul, yönetim ve denetim kurulu üyeleri için eğitim şartı, belirli kooperatiflere dış denetim zorunluluğu, Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS), yeni idari para cezaları ve ana sözleşmeler için üç yıllık intibak süresi gibi düzenlemeler getirmiştir.

Düzenlemenin Kapsamı

26 Ekim 2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7339 sayılı KOOPERATİFLER KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN ile önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Yapılan düzenlemelerin içeriğine kısa kısa, kanun madde sırasına göre öz olarak aşağıda yer verilmektedir.

Ortaklık, Pay ve Bilgi Edinme (Madde 1-3)

1- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümle ile ortaklık başvurusu yapıldıktan sonra yönetim kurulunun, bu başvuruyu ne kadar sürede sonuçlandıracağı konusundaki belirsizlik giderilmiş, başvurunun bir ay içinde sonuçlandırılması ve durumun başvuru sahibine bildirilmesi kuralı getirilmiştir.

Ayrıca kooperatiflerde, yönetim kurulu ana sözleşmede belirtilen şartları taşıyanları ortaklığa kabulden kaçınamayacaktır. Düzenleme ile yönetim kurulunun keyfi davranışları nedeniyle ortaklığa kabul edilmeyen ve bu nedenle de finansmana erişemeyen esnaf, sanatkâr ve çiftçilerimizin mağduriyet yaşamalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

2- İlgili Bakanlıklara, kooperatiflerin amaç ve faaliyet konularına göre ortaklık payının asgari değerini artırılabilme yetkisi verilmiştir. Ayrıca yüksek sermaye gerektiren sigorta kooperatifleri için bir ortağın taahhüt edebileceği pay adedinin üst sınırı kaldırılmış ve kurumlar arası koordinasyonun bir gereği olarak pay değerinin sigorta kooperatiflerine faaliyet izni vermeye yetkili olan ilgili kurumun görüşü alınarak belirlenmesi ilkesi benimsenmiştir.

3- Kooperatif Yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu, gelir gider farkı hesapları, bilanço ve denetçi raporlarının ortaklar tarafından elektronik ortamda da incelenebilmesine imkan sağlanmıştır. Böylece ortakların kooperatifin işleyişi hakkında daha etkin bilgi edinebilmelerinin önü açılmıştır. Ayrıca genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz ortakları gösterir listeye erişme imkanı sağlanmıştır.

Genel Kurul ve Eğitim Şartı (Madde 4-5)

4- Kooperatiflerin olağan genel kurul toplantılarını birleştirebilme süresi, yönetim ve denetim kurulu görev süresinin üst sınırı ile uyumlu hale getirilerek üç yıldan iki yıla indirilmiştir. Genel kurul toplantılarından önce toplantıya katılma hakkını haiz ortakları gösterir listenin kooperatif bilgi sisteminden alınması zorunluluğu ile kooperatiflerin elektronik ortamda genel kurul yapabilmesi imkânı getirilmiştir.

5- Çalışma konusu, ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslara göre belirlenen kooperatiflerin yönetim kurulu üyeleri ve yedeklerinin, kooperatifçilik konusunda bilgilerinin arttırılması amacıyla, eğitim programını tamamlama zorunluluğu getirilmektedir. Yönetim kuruluna tüzel kişi üye seçilmesi halinde, bu üyelerin temsilcileri için de eğitim programını tamamlama zorunluluğu getirilmektedir.

Birleşme, Devir-Teslim ve Denetim (Madde 6-9)

6- Türk Ticaret Kanununun 124 üncü maddesinde kooperatifler ticaret şirketleri türü olarak sayılmaktadır. Bu doğrultuda 1163 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan “Aynı türde” ifadesi Türk Ticaret Kanununa uyum sağlanması amacıyla “Amaç ve esas faaliyet konusu aynı olan” olarak değiştirilmiştir.

7- 1163 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki kooperatife ait belgelerin hazırlanması ve saklanması ilişkin mevcut fıkra güncellenmiş ve yönetim kurulu üyelerinin sorumlulukları altında bulunan belge ve varlıkları görevleri bitiminden itibaren üç işgünü içinde yeni seçilenlere teslim zorunluluğu getirilerek bu konudaki belirsizlik giderilmiştir.

8- 1163 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin birinci fıkrasında ifade düzeltilmesi yapılmış olup, ikinci fıkrasında denetçilerin görev süresinin üst sınırı belirlenmiştir. Denetçiler kooperatif ortakları arasından seçilebileceği gibi ortaklar dışından da seçilebilir.

Üçüncü fıkrayla; çalışma konusu, ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslara göre belirlenen kooperatiflerin denetim kurulu üyelerinin, kooperatifçilik ve denetim konusunda bilgilerinin arttırılması amacıyla, eğitim programını tamamlama zorunluluğu getirilmiştir.

Dördüncü fıkrayla, denetim kurulu üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde bu boşluğun nasıl doldurulacağına ilişkin tereddütler giderilmiştir.

Beşinci fıkrayla, Kanunun 69 uncu maddesi hükmü bu maddeye dercedilmiştir.

Altıncı fıkrayla, denetimlerin yapılması ve bunun sonucunda hazırlanan raporların genel kurulda görüşülmesini sağlamak amacıyla tedbir alınmış, denetim kurulu raporları genel kurula sunulmayan kooperatiflerde; finansal tablolar, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu ve ibra hakkında alınan kararların geçersiz olacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, denetim için seçilenlerin, sicile tescil edilerek, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile internet sitesinde ilan ettirilmesi yükümlülüğü getirilmiştir.

9- Kooperatifteki mevcut denetim kurulunun yanı sıra; çalışma konusu, ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslara göre belirlenecek kooperatifler ve üst kuruluşlarına dış denetim yaptırılması zorunluğu getirilmiştir.

İkinci fıkrayla, dış denetimin bağımsız denetçiler; Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa tabi meslek mensupları ve ilgili Bakanlıklarca yetkilendirilen birlik ve merkez birlikleri tarafından yapılması öngörülmüştür. Dış denetimi yapacak denetçiler bu fıkra kapsamında belirtilen denetçiler arasından genel kurulca seçilecektir.

Üçüncü fıkrayla, ilgili Bakanlıkça dış denetimle yetkilendirilen birlik ve merkez birliklerinin dış denetiminin ise zorunlu olarak Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümlerine göre bağımsız denetim şeklinde yapılacağı belirlenmiştir.

Dördüncü fıkrayla, dış denetimi gerçekleştireceklerin, görevlerini gereği gibi yapmamaları durumunda kamu görevlisi gibi cezalandırılmaları öngörülmüştür.

Üst Kuruluşlar, Yapı Kooperatifleri ve Bakanlık Temsilcisi (Madde 10-13)

10- 1163 sayılı Kanunun 72 nci maddesine eklenen fıkrayla, kooperatiflerin, kooperatif birliklerine; kooperatif birliklerinin de merkez birliğine ortak olmadığı takdirde, kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefalet sağlayamayacağı ve kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapamayacağı hüküm altına alınmıştır.

11- 1163 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, sadece konut yapı kooperatiflerine getirilen amaç ve faaliyet konusunun değiştirilerek fesih edilmeksizin

faaliyetlerine devam etmesine ilişkin kolaylık, sanayi sitesi yapı kooperatifleri ve toplu işyeri yapı kooperatiflerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Ayrıca, anasözleşme değişikliği yapılarak kooperatifin amacının değiştirilmesi için altı aylık süre kısıtı da kaldırılarak bu kooperatiflerin işlemlerinin kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

12- 1163 sayılı Kanunun 87 nci maddesinde yapılan değişiklikle kooperatifler ile üst kuruluşlarına genel kurul toplantılarından en az on beş gün önce ilgili Bakanlıktan temsilci talebinde bulunması zorunluluğu getirilmektedir.

İkinci fıkrada genel kurul esnasında yapılacak işlemlere yer verilmiştir.

Üçüncü fıkrada ise Türk Ticaret Kanununa paralel olarak, bu konudaki usul ve esasların ilgili Bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle, Ticaret Bakanlığınca belirleneceği hüküm altına alınmış, farklı amaçlı kooperatiflerde farklı uygulamaların önüne geçilmesi hedeflenmiştir

13- 1163 sayılı Kanunun 93 üncü maddesine eklenen fıkrayla, ortaklarının çoğunluğu kadınlardan oluşan ve kadın emeğinin değerlendirilmesi amacıyla kurulan kooperatifler ile ortaklarının çoğunluğu engellilerden oluşan kooperatiflerin; gerek kuruluş aşamasında ve gerekse faaliyet dönemlerindeki tescil ve ilan ücretleri ile odaya kayıt ücreti ve yıllık aidat ile munzam aidat ödeme mükellefiyeti kaldırılarak, bu kooperatiflere pozitif ayrımcılık sağlanmaktadır.

Cezalar ve Kooperatif Bilgi Sistemi (Madde 14-15)

14- 1163 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine yeni cezalar eklenmiştir.

Buna göre; kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefil olan kooperatifler ile kamu kaynaklı tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatiflerde anasözleşmede belirtilen şartları taşıyanları ortaklığa kabulden kaçınan; bilanço ve gelir gider farkı hesaplarını genel kurulun yıllık toplantısından en az 15 gün öncesinden itibaren bir yıl süre ile ortakların tetkikine sunmayan; azlık tarafından genel kurul toplantısından önce usulüne uygun şekilde gündeme madde ilavesi istenmesine rağmen bunu yerine getirmeyen; denetçilerin uyarısına rağmen şartları taşımayan veya sonradan kaybeden üyeleri düşürmeyen kooperatif ve üst kuruluşları yöneticileri; kooperatife ait defter, belge, para, mal gibi kooperatife ait varlıkları haleflerine teslim etmeyenler; kamu kaynaklarından desteklenen kredilere kefil olan kooperatif ve üst kuruluşları ile tarımsal desteklemelere aracılık yapan kooperatif ve üst kuruluşlarında, ortaklığa kabul konusunda kanun hükümlerine uygun davranmayan kooperatif ve üst kuruluşları yöneticileri için yeni cezalar öngörülmüştür.

Fıkranın (2) ve (3) numaralı bentlerinde yapılan değişikliklerle genel kurulu olağan toplantıya zamanında çağırmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu toplantılarına katılamayan

denetçilerin cezai sorumluluklarının bulunup bulunmadığına ilişkin uygulamada yaşanan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, bağdaşmayan görevlere aykırı uygulamaları araştırmayan denetçilere cezai sorumluluk getirilmiştir.

Fıkraya eklenen (4) numaralı bent ile kooperatif bilgi sistemine veri girişi yapmayan kooperatif yöneticilerine idari para cezası öngörülmüştür.

Maddeye eklenen son fıkra ile idari para cezalarının uygulama süreci ile ödeme süreleri belirlenmiştir.

15- 1163 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, Ticaret Bakanlığı tarafından oluşturulacak Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS) nin niteliği ve kapsamı tanımlanmıştır.

İkinci fıkrayla, kooperatif yönetim kurulunun kooperatife ilişkin konu bazında hangi alanlarda verilerini kooperatif bilgi sistemine işlemekle yükümlü olduğu belirtilerek yasal bir çerçeve çizilmiştir.

Üçüncü fıkrayla, veri işleme yetkisi açıkça belirtilerek herhangi bir tartışmaya mahal verilmeden; 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa uygun olarak işleme, görüntüleme ve aktarma yetkileri düzenlenmiştir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, Kooperatif Bilgi Sisteminin işleyişine ilişkin detayların yasal çerçeve doğrultusunda belirleneceği yönetmeliğin hangi usulle çıkarılacağı, yönetmelik içerisinde hangi hükümlerin yer alacağı belirlenerek ikincil düzenleme alanı için bir yetki maddesi oluşturulmuştur.

Geçiş Hükümleri (Madde 16-19)

16- 1163 sayılı Kanuna eklenen geçici 6 ncı maddeyle yapılması öngörülen değişiklikler doğrultusunda hazırlanması gereken yönetmeliklerin 6 ay içinde çıkarılacağı düzenlenmiştir.

17- 1163 sayılı Kanuna eklenen geçici 7 nci maddeyle, yönetim kurulu üyeleri ve denetçiler için getirilmesi öngörülen eğitim şartına ilişkin geçiş hükmü düzenlenmiştir. Buna göre, kooperatiflerin halihazırdaki yönetim ve denetim kurulu üyeleri bir sonraki seçimlere kadar eğitim şartından muaf tutulmuşlardır. Ayrıca, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten, 31/12/2022 tarihine kadar seçilecek yönetim ve denetim kurulu üyelerinin eğitim alma zorunluğunun da bu tarihten sonra başlayacağı belirlenmiştir.

18- 1163 sayılı Kanuna eklenen geçici 8 inci maddeyle, KOOPBİS, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde kurulur. İlgili bakanlıklar, sistemin kurulum sürecinde kendi sistemlerindeki verileri aktarmakla, uygulamaya geçtikten sonra da kooperatif ve üst kuruluşlarınca yapılan veri girişlerini takip etmekle sorumludurlar.

Kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyelerinin; ticaret sicili kayıtlarını, finansal tablolarını, faaliyet raporlarını, genel kurul toplantı evrakını, ortakların kimlik, iletişim, pay ve ödemelerine ilişkin bilgilerini ve gerekli tüm bilgileri KOOPBİS'in kurulmasını müteakip altı ay içinde aktarmaları zorunludur.

Bu süreçte kooperatifler ve üst kuruluşları, genel kurul toplantısına katılma hakkını haiz ortakları gösteren listeleri bu madde yürürlüğe girmeden önceki hükümlere göre almaya devam ederler.

19- 1163 sayılı Kanuna eklenen geçici 10 uncu maddeyle, yapılan düzenlemelere intibak edilmesi amacıyla, kooperatif ve üst kuruluşlarına üç yıllık intibak süresi öngörülmüş ve bu süre zarfında gerekli ana sözleşme değişikliğini yapmayan kooperatiflerin dağılmış sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanunen tasfiye ile görevlendirilmiş kimseler tarafından dağılmadan başlayarak iki ay içinde tasfiye işlemlerine geçilmemesi halinde, kooperatif ve üst kuruluşun ortakları ya da alacaklıları tarafından mahkemeden iki yıl içinde tasfiye memuru atanması istenebilir.

Anasözleşmeler intibak ettirilinceye kadar, mevcut anasözleşmelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Anasözleşmelerini bu Kanuna intibak ettirmek için kooperatifler ve üst kuruluşlarının yapacakları genel kurulları, olağan genel kurulların usul ve çoğunluğuna göre toplanır ve karar verir.

Ek

Kooperatiflere yönelik yasal düzenleme ekte yer almaktadır.

EK-1 Kooperatifler Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211026-2.htm>

Sık Sorulan Sorular

Ortaklık başvurusu ne kadar sürede sonuçlandırılır?

Bir ay içinde sonuçlandırılır ve durum başvuru sahibine bildirilir; yönetim kurulu, ana sözleşmede belirtilen şartları taşıyanları ortaklığa kabulden kaçınmaz.

Yönetim ve denetim kurulu üyeleri için eğitim şartı kimleri kapsar?

Çalışma konusu, ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslara göre belirlenen kooperatiflerin yönetim kurulu üyeleri ve yedekleri (tüzel kişi üyelerin temsilcileri dâhil) ile denetim kurulu üyelerini kapsar. Mevcut üyeler bir sonraki seçimlere kadar muaftır; 31/12/2022 tarihine kadar seçilecek üyelerin eğitim alma zorunluluğu bu tarihten sonra başlar.

Dış denetim kimler için zorunludur ve kim yapar?

Çalışma konusu, ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslara göre belirlenecek kooperatifler ve üst kuruluşları için zorunludur. Dış denetim bağımsız denetçiler, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na tabi meslek mensupları ve ilgili Bakanlıklarca yetkilendirilen birlik ve merkez birlikleri tarafından yapılır; denetçiler genel kurulca seçilir.

Ana sözleşmeler ne zamana kadar uyarlanmalıdır?

Kooperatif ve üst kuruluşlarına üç yıllık intibak süresi öngörülmüştür; bu süre içinde gerekli ana sözleşme değişikliğini yapmayan kooperatifler dağılmış sayılır.

Resmî Kaynaklar

- [7339 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun \(RG 26.10.2021\)](#)
 - [1163 sayılı Kooperatifler Kanunu](#)
 - 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (124'üncü madde) · 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
-

Bu sirküler genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Somut uygulama öncesinde ilgili resmî kaynakların güncel hâli ve şirketin özel koşulları ayrıca değerlendirilmelidir.

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/yeni-kooperatif-kanunu-duzenlemelerinin-getirdikleri/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 04:10 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net